

Výzva k realizaci ucelené národní strategie v oblasti posuzování a snižování celoživotní uhlíkové stopy budov v ČR

Praha, 29. 10. 2024 – Projekt INDICATE (ČVUT UCEEB, CZGBC a Šance pro budovy) a Institut cirkulární ekonomiky (INCIEN) [společně vydávají stanovisko a výzvu pro tvůrce politik](#), která apeluje na potřebu ucelené národní strategie zaměřené na snižování uhlíkové stopy budov během celého jejich životního cyklu (GWP nebo tzv. WLC - whole life carbon).

Výzva navazuje na [poziční dokument a kulatý stůl](#), který 10. října na toto téma ve spolupráci s ČVUT UCEEB uspořádalo Centrum pasivního domu a zaměřuje se na širší souvislosti, podrobné parametry a doporučení v následujících oblastech:

- Proces získávání dat, metodika výpočtu, případové studie a prvotní referenční hodnoty WLC pro budovy v ČR (výsledky Projektu INDICATE).
- Role cirkulární ekonomiky, renovací a rekonstrukcí při snižování zabudovaného uhlíku v budovách (závěry programu INCIEN).

„Český stavební sektor stojí před výzvou systematicky zavést metodiky, nástroje a opatření, které umožní efektivní a dlouhodobé snižování emisí skleníkových plynů spojených s novými i stávajícími budovami. Zdůrazňujeme nutnost přijmout a koordinovat komplexní soubor opatření vedoucí ke klimatické neutralitě a podporující udržitelnost budov v ČR jak v rámci jejich provozu, tak i v souvislosti s těžbou surovin, výrobou a přepravou stavebních výrobků, procesem výstavby, renovacemi, údržbou a opravami, a nakládáním s materiály na konci životnosti staveb,“ uvádí autorský tým výzvy.

Klíčová doporučení pro posuzování WLC budov

Zásadním předpokladem výzvy je vytvoření a implementace národní metodiky pro hodnocení celoživotní uhlíkové stopy budov, která bude legislativně zakotvena a může být aplikována na nové i renovované budovy. Součástí strategie musí být i vytvoření dostatečně velkého statistického vzorku případových studií budov, stanovení referenčních hodnot WLC, vytvoření uživatelsky přívětivých a standardizovaných nástrojů pro výpočet WLC, komunikace a vzdělávání cílových skupin a podpora vzniku velkého počtu EPD (environmentálních prohlášení výrobku), které jsou reprezentativní pro národní trh.

“Projekt INDICATE přináší první ucelený soubor 56 případových studií WLC budov v České republice. Výsledné limitní hodnoty z těchto studií mohou sloužit jako základ pro vytvoření jasné národní strategie dekarbonizace budov z hlediska celoživotního uhlíku v souladu s cíli Evropské unie. Kromě odborné studie vydáváme také webináře a příručku k metodice WLC pro tvůrce politik i stavební praxi v ČR. Tvůrci politik mohou tyto výsledky využít k systematickému mapování stavebního fondu v ČR, zajištění kvalitních a cirkulárních renovací, nastavení dotačních programů a vzdělávání cílových skupin. Výsledky rovněž pomohou při stanovení konkrétních technických požadavků na zadávací dokumentaci a následné nastavení dotačních projektů,“ říká Julie Železná, vedoucí týmu Udržitelná výstavba z ČVUT UCEEB.

Zabudovaný uhlík a přínos cirkulární ekonomiky

Stavebnictví a budovy tvoří jeden z nejvýznamnějších zdrojů emisí skleníkových plynů světově. V roce 2020 bylo odhadováno, že budovy přispěly více než 40 % k celkovým emisím skleníkových plynů v EU, přičemž zabudovaný uhlík představoval přes 20 % těchto emisí.¹ S růstem podílu obnovitelných zdrojů energie bude do roku 2040 zabudovaný uhlík hrát stále důležitější roli. Autorstvo výzvy podtrhuje potenciál cirkulární ekonomiky při jeho snižování.

„Stavebnictví spotřebuje polovinu veškerých vytěžených materiálů a generuje třetinu odpadů v EU. Proto je nezbytné zaměřit se na šetření primárními zdroji a snížení zabudovaných emisí CO₂ v budovách, například prostřednictvím využití recyklovaných materiálů a přírodních obnovitelných zdrojů,“ vysvětluje Andrea Veselá, analytička INCIEN. Aplikace principů cirkularity může do roku 2050 snížit tyto emise CO₂ o 35-60 %, a to zároveň prodloužením životnosti budov, snižováním materiálové náročnosti nových staveb a podporou renovací a rekonstrukcí.

„Renovace a rekonstrukce mohou snížit potřebu nové výstavby a jejich uhlíková stopa z využití materiálů může být tři až čtyřikrát nižší ve srovnání s novostavbami. Je proto klíčové podporovat a motivovat renovace a rekonstrukce stávajících budov v souladu s cirkulárními principy,“ říká Benjamin Hague, vedoucí výzkumného Think Tanku INCIEN.

Prioritní oblasti pro dekarbonizaci životního cyklu budov

Výzva definuje deset prioritních oblastí pro implementaci hodnocení WLC, zvýšení cirkularity zdrojů ve stavebnictví a budoucí snižování zabudovaného uhlíku budov v kontextu ČR:

1. Příprava jednotné metodiky výpočtu posuzování životního cyklu (LCA) a následné snižování WLC budov
2. Zajištění údajů o stavebních produktech na podporu výpočtů WLC
3. Společný výklad Taxonomie EU a postupné uplatňování kritérií “přechodu na cirkulární ekonomiku” pro budovy jako oblasti pro „významný přínos“ k environmentálním cílům Taxonomie
4. Začlenění parametrů WLC a opatření cirkulární ekonomiky do návrhu Národního plánu renovací budov
5. Snižování počtu neobydlených bytů jejich aktivací v rámci bytové politiky
6. Podpora vyšší recyklace a opětovného využití stavebních a demoličních odpadů (SDO) a stavebních konstrukcí
7. Podpora nízkouhlíkových a cirkulárních stavebních materiálů a výrobků
8. Podpora staveb za využití přírodních obnovitelných materiálů
9. Uplatnění LCA v nástrojích BIM (Building Information Modeling)
10. Stimulace poptávky po nízkouhlíkových řešeních v zelených veřejných zakázkách

PLNÉ ZNĚNÍ SPOLEČNÉHO STANOVISKA SI MŮŽETE STÁHNOUT [ZDE](#).

---

¹ Evropská komise, Generální ředitelství pro životní prostředí, Le Den, X., Steinmann, J., Kovacs, A. a další, [Supporting the development of a roadmap for the whole life carbon of buildings - Final technical report](#), Úřad pro publikace Evropské unie, 2024.

Stanovisko vychází z následujících policy výstupů obou projektů:

- [Snižování emisí CO₂ během životního cyklu budov v České republice](#) — Institut cirkulární ekonomiky (INCIEN), září 2024 ([English version here](#)).
  - Posuzování celoživotní uhlíkové stopy (WLC) budov v ČR — Projekt INDICATE, k dispozici listopad 2024.
-

Iniciativa **INDICATE** (v ČR přes spolupráci ČVUT UCEEB, České rady pro šetrné budovy a Šance pro budovy) spojuje vlády, průmysl a akademickou obec, aby se vypořádaly s jednou z nejčastějších překážek zavádění strategií, které zajistí klimaticky neutrální výstavbu: nedostatek spolehlivých a komplexních údajů o emisích budov. INDICATE usiluje o urychlení rozvoje politik v celé Evropě zajišťováním klíčových dat o budovách, které pomohou stanovit limity pro uhlíkovou stopu, které pokryjí dopad celého životního cyklu budov, od výroby a výstavby až po dekonstrukci a zpracování odpadu – tzv. "Whole Life Carbon (WLC)". Více zjistíte [zde](#).

INCIEN řeší díky spolupráci se zahraničními partnery, mezinárodními institucemi a tuzemskými stakeholdery i ministerstvy klíčové analýzy k tokům materiálu a k dekarbonizačním i cirkulárním příležitostem v ČR. Dlouhodobě se věnuje dřevu, oceli, cementu a betonu, stavebnictví a automobilovému průmyslu. V rámci stavebnictví se aktuálně věnuje programům v oblasti cirkulárního stavebnictví (ECF Buildings programme), digitalizace (projekt Circular Digibuild), nízkoemisních materiálů ve veřejných zakázkách (spolupráce s EEB a společností Holcim) a dřevostaveb (za podporu fondu Built by Nature). INCIEN je také členem České rady pro šetrné budovy (Czech Green Buildings Council). Více zjistíte [zde](#).